

Hírek a nagyvilágból

Máthé Csabáné dr.

Hírek a térségünkben

Visszaesésben a román és a bolgár textil- és ruhaipar

A **romániai** textil- és ruhaipar 1989-ben, a rendszerváltás előtt még több mint 800 000 embert foglalkoztatott, ma már azonban csak 148 000 a létszám. A klaszszikus textil tevékenységek, a fonás, szövés, kikészítés estek vissza leginkább, bár a román textilipar képes minőségi divatszöveteket gyártani a ruhaipar számára, amit bizonyít az, hogy 2019-ben hat cégük szerepelt kiállítóként a párizsi Premier Vision kiállításon. Kisebb csökkenést szenvedett el a kötőipar és a ruhaipar a rendszerváltás óta eltelt évtizedekben. Mindazonáltal 2018-ban a textilipar eredményei jobbak voltak, exportjuk 11,9%-kal nőtt, míg a ruhaipar exportja 4,5%-kal csökkent, miközben a konfekcionált ruhaipari termékek importja 20,5%-kal nőtt.

A román textil- és ruhaipar, valamint a bőr-cipőipar összességében 2016-ig nettó exportőr volt, azóta azonban az ágazat importja felülmúlja az exportot. Az előrejelzések szerint a következő években további lassú, de folyamatos visszaesés várható. Az előzetes adatok szerint a divatipar termelése 2019-ben 3%-kal esett vissza.

A román textil- és ruhaipar fő problémája – a magyarhoz hasonlóan – a munkaerő biztosítása. A bérek a román textil- és ruhaiparban a román minimálbér közelében van, de, mivel emelkedik, sok megrendelő viszi el a termelést Bulgáriába, Moldovába, Ukrajnába, vagy éppen Grúziába.

Hasonlóan alakul **Bulgária** textil- és ruhaiparának teljesítménye is. Már 2018-ban is érzékelhető volt az Európai Unióból érkező rendelések csökkenése, ami visszatükröződik abban, hogy a bolgár textil- és ruhaipari exportja 2018-ban 0,6%-kal volt kisebb az előző évinél. A visszaesés Bulgáriában is elsősorban a ruhaipart érintette, amely az ágazat 71%-át teszi ki. Bár a 2019. év exportja jól indult, az azóta eltelt időszak adatai 2019-re is inkább csökkenést jeleznek előre.

Forrás: just-style.com és textilmédia.com

Külföldi beruházások a Nyugat-Balkán országaiban

Megnyitotta új üzemét a **dél-szerbiai** Vranjében a dán Kentaur A/S cég, amelyet 25 éve alapított egy fiatal dán üzletember. A cég a tartós, minőségi munkaruhák gyártására szakosodott. Fő piacuk az utóbbi évtizedekben nagy növekedést mutató munkaruha szolgáltatás. A legkülönbözőbb funkcionális munka- és védőruházat gyártására több országban hoztak létre gyártó bázist. A termeléssel Lengyelországban (Lobez) indultak, majd kiterjesztették a gyártást Kínára és Vietnáma is. Legújabb bővítésük színhelye Szerbia, ahol 2019-ben nyitották meg konfekcióüzemüket. A Vranje szabad ipari zónájában levő 150 varrógéppel felszerelt üzem létszáma a következő években 350-re fut majd fel.

A **közép-szerbiai** Cuprijában 2016-ban indította el a termelést az Eurofiber d.o.o. cég, amelynek tulajdonosa a hongkongi China Prosperity Industrial Corporation. A cég poliamidfonalat gyárt, főleg olasz harisnyagyárak számára. Az első üzemeltetést ugyanezen a helyen további két üzem építése követte. A második üzem 2019-ben indították el és folyamatban van egy harmadik beruházás is.

Bosznia-Hercegovinában, Prijedorban működött zoknigyártó üzem az olasz Calzedonia csoport. 2019 szeptemberében jelentették be, hogy új gyártósorral bővíti az üzemeltetést, amely pólókat és pizsamákat fog gyártani a Tezenis és az Intimissimi márkák számára. A meglevő 55 fős létszámot 2020 végéig mintegy 600-ra emelik.

Forrás: textilmédia.com és seenews.com

Új poliamid-szőnyegfonal gyártó üzem Lengyelországban

A lengyelországi Gorzówban 2019. május 13-án új üzemeltetést indítottak. A gorzówi cég tulajdonosa az amerikai Universal Fibers, amely masszabban festett szintetikus filamentfonalakat gyárt világszerte a szőnyeggyártás és különböző műszaki alkalmazások céljaira. Gyártó üzemek Lengyelországon kívül Kínában és Thaiföldön vannak. Az új üzemben poliamid-szőnyegfonalat gyártanak, beleértve a cérnázást és a hőkezelést is.

Forrás: Man-Made Fiber Year Book 2019 11.o.

Új kenderfeldolgozó üzem Litvániában

2019-től üzemel a litvániai Naturalus Pluostas (Természetes Szálak) cég új, mintegy 7000 tonnás kenderfeldolgozó kapacitása. A cég a teljes folyamatot ellenőrzése alatt tartja a mag kiválasztásától a természetesen kersztül a feldolgozás minden lépéséig. Így minőségi szálakat kínálnak a textilipar és a papíripar számára, továbbá nemszótt kelmék, kompozitok, építőipari szigetelő anyagok és bio-üzemanyag gyártásához. Az új szállal több vásáron is megjelentek és 2019 folyamán kísérleti tételeket szállítottak a potenciális vevőknek, főleg Nyugat-Európába.

Forrás: textilmédia.com és naturalfiber.eu

Piaci hírek

A műszaki textiliák gyártása az EU-ban

Az Európai Unió textil- és ruhaiparának legsikeresebb területe a műszaki textiliák gyártása. A mai statisztika nem ad pontos adatokat a műszaki textiliák gyártásáról, mivel nem tud különbséget tenni sem az alapanyagoknál (fonal, kelme), sem a konfekcionálásnál a felhasználás szerint. A részarány növekedésére mutat pl. az az adat, hogy az ún. egyéb textiliák kategóriája 2005 és 2017 között 11-ről 24%-ra növekedett. Az Euratex becslése szerint a textiliparon belül a műszaki célú fonalak és szövetek, nemszótt kelmék a teljes termelés 27%-át teszik ki.

Az Európai Unióban belül a műszaki textiliák legnagyobb gyártója Olaszország és Németország. Mindkét ország 4,5 millió euró feletti mennyiségben gyárt műszaki célra alapanyagot. A textiliparon belül a részarány a skandináv országokban, Németországban, Csehországban és Szlovéniában a legnagyobb. A legnagyobb növekedést a műszaki textiliák területén az utóbbi tíz évben Lengyelország, Belgium, Ausztria és Portugália érte el.

A műszaki textiliák gyártásával lényegesen nagyobb termelékenységet lehet elérni, mint a textil- és ruhaipar egyéb területein. Az egy főre eső termelési érték 215 000 euró, a teljes textil- és ruhaipari átlag kétszerese. A műszaki textiliák területén az export-import mérleg euróban

kifejezve nagyjából egyensúlyban van, oly módon, hogy erősen pozitív a kereskedelmi mérleg a nagy hozzáadott értékű funkcionális – közte az egészségügyben használatos – szövetekben, a nemszőtt kelmékből készült termékekben, viszont negatív a különböző zsákokban, ponyvákban, tisztítókendőkben.

Forrás: Euratex

Új lehetőségeket nyit az EU-Mercosur egyezmény a textil- és ruhaipar számára is

Az Euratex sajtóközleményében üdvözlí az Európai Unió és a Mercosur országok (Argentína, Brazília, Paraguay és Uruguay) közötti szabadkereskedelmi egyezmény létrehozására irányuló politikai megegyezést, amelyről 2019 júniusában állapodtak meg. Az EU-nak ez a szabadkereskedelmi megállapodása az eddigi legnagyobb, mivel a Mercosur országok összesen 780 milliós népességet jelentenek. Az EU szerint az egyezmény több mint 4 milliárd euró vámköltség elengedését jelenti az EU cégeinek számára. Az Euratex az eddigi tárgyalásokban is aktívan részt vett, hiszen az EU textil- és ruhaipara 2018-ban 460 millió euró értékben exportált ebbe a térségbe, és az egyezmény hatására ez növekedhet.

Forrás: Euratex

Lendületesen növekszik a nemszőtt kelmék gyártása

Az utóbbi évtizedekben a nemszőtt kelmék gyártása folyamatosan átlag feletti növekedést mutat. 2008 és 2018 között ez a szektor éves átlagban 5,7%-os bővülést ért el. A növekedés a melt-spun technológiánál volt a legnagyobb. A régiókat tekintve Kína a motor, ahol a növekedés 10,8%/év volt. A különböző előrejelzések a következő öt évre is átlag feletti növekedést várnak. Az angol Smithers Pira aktuális tanulmánya a 2019-2024 időszakra évenként 6,7%-os növekedést prognosztizál, a jelenleg folyó kereskedelmi háború ellenére is. A tanulmány a dinamikus fejlődés fő tényezőinek a fenntarthatóságot, a költségeket és a szabályozási környezetet tartja.

A brüsszeli székhelyű Edana adatai szerint a nemszőtt kelmék termelése Európában, 2018-ban 1,3%-os növekedéssel 2,76 millió tonnát ért el. Ez 1,3% lassulást jelent, hiszen az utolsó tíz év átlagos növekedése évi 4% volt. Európában nem a spun-melt, hanem az ún. *dry-laid* technológia alkalmazása nőtt a legjobban 2018-ban (2,1%). Európában is a higiéniai szegmensben nőtt leginkább a felhasználás 2018-ban.

A globálisan leggyorsabban növekvő szegmensről, a spun-melt technológiával készült termékekről két új tanulmány is készült. A *spun-melt* (vagy *melt-spun*) megnevezés azokat az eljárásokat jelenti, amelyekben a nemszőtt terméket közvetlenül hőre lágyuló műanyagból állítják elő egy lépésben. Használják a *spun-laid* és a *spun-*

bond elnevezést is. Az eljárás lényegesen eltér a textilipar egyéb eljárásaitól, ezért annak érdekében, hogy az egyébként hasonló területeken használt termékeket együtt kezeljék, a nemszőtt kelmékkel foglalkozó szervezetek vezetői 2019 márciusában tartott stratégiai tanácskozásukon foglalkoztak az elnevezéssel is. Úgy határoztak, és ezt a Nemzetközi Szabványosítási Szervezet, az ISO is elfogadta, hogy a jövőben a *nemszött textília* megnevezéséből törlik a *textília* szót. Az új meghatározásuk szerint a „Nemszöttek [*nonwovens*] olyan szálak – elsősorban síkbeli – szerkezetek, amelyek szerkezeti integritását fizikai vagy kémiai eljárásokkal érik el, kizárva a klasszikus technológiákat: a szövést, kötést és a papírgyártást”. Javasolják a definíció alkalmazását a különböző statisztikai és tarifálási rendszerekben is.

Az ír Market and Research új piaci tanulmánya 2025-ig a spun-melt technológiával készült termékek piacán évi 7,5%-os növekedést prognosztizál, ezen belül az eldobható termékeknél 7,7%-ot. A legnagyobb hajtóerő az orvosi-higiéniai felhasználás növekedése, a törülközők, pelenkák gyártása. Ezen a területen mindazonáltal nagy kérdés a fenntarthatóság, ami befolyásolhatja a felhasználás mértékét, és főleg az alapanyag megválasztását. A jelenleg legnagyobb mértékben használt, alacsony ára miatt választott polipropilén ugyanis nagyon környezetszennyező.

A Price Hanna Consultants cég a spun-melt eljárással készült termékek értékesítési láncát vizsgálja profitabilitás és piaci igények szempontjából. A tanulmány szerint 2013 és 2018 között 31 új gyártó sort helyeztek üzembe, összesen 728 000 tonna új kapacitást létrehozva. A következő időszak beruházásait nagymértékben befolyásolja az igénynövekedés a fejlődő világban, Indiában, Afrikában és néhány más ázsiai országban.

Források: *Man-Made Fiber Year Book 2019*. 9. és 83. o.
AVR - *Allgemeiner Vliesstoff-Report Nonwovens Technical Textiles 2019/4.szám*

A poliamid 66 szál piacának jövője

A poliamidszálak piacát meghatározza, hogy nagyon megnőtt a PA66 és a PA6 szálak ára közötti különbség. 2019 márciusában a PA66 piaci ára már kétszerese volt a PA6 árának. Az árkülönbség közel 2,5 US\$/kg-ot ért el. A Wood Mackenzie piackutató cég szerint, ha a különbség tartósan 1,5 US\$ felett marad, elveszhet a PA66 szál piacának 65%-a. Ezen belül a PA66 szál elvesztheti a szőnyegpiac 100%-át és a műszaki fonalpiac 25%-át. Ha a különbség visszaáll a szokásos 0,4–0,5 US\$/kg-ra, a PA66 iránti igény kismértékben nőhet, 2018-ról 2025-re akár 100 000 tonnával is.

Forrás: *Man-Made Fiber Year Book 2019*. 27. o.